

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 303/09-49

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. decembra 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza prerokoval sťažnosť C. P. – samostatne hospodáriaceho roľníka, B., zastúpeného advokátkou JUDr. J. F., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 25/2007 zo 6. augusta 2008, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo C. P. – samostatne hospodáriaceho roľníka, podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jeho

právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 25/2007 zo 6. augusta 2008 porušené boli.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 25/2007 zo 6. augusta 2008 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť C. P. – samostatne hospodáriacemu roľníkovi, trovy konania v sume 265,92 € [slovom dvestošesťdesiatpäť eur a deväťdesiatdva centov (8 011,11 Sk)] na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. J. F., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. októbra 2008 doručená sťažnosť C. P. – samostatne hospodáriaceho roľníka, B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. J. F., B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Cob 329/2006 z 22. februára 2007 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Obdo 25/2007 zo 6. augusta 2008.

V podaniach doručených ústavnému súdu 15. januára 2009, 23. januára 2009 a 28. januára 2009 sťažovateľ rozšíril svoju argumentáciu na podporu ním predložených návrhov.

Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ sa ako žalobca domáhal v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 22 Cb 35/05 proti obchodnej spoločnosti S., a. s., B. (ďalej len „žalovaná v 1. rade“), a obchodnej spoločnosti L., a. s., L. (ďalej „žalovaná v 2. rade“ alebo „žalovaná“), zaplata peňažnej sumy 3 866,64 € (116 486,40 Sk) s príslušenstvom. Z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok žalovanej v 1. rade sťažovateľ zobral proti nej žalobu späť a okresný súd uznesením z 3. novembra 2005 konanie proti žalovanej v 1. rade zastavil.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 22 Cb 35/05 z 18. apríla 2006 zaviazal žalovanú v 2. rade zaplatiť sťažovateľovi sumu 3 827,76 € (115 315 Sk) s príslušenstvom a vo zvyšku žalobu sťažovateľa zamietol.

Sťažovateľ uviedol, že písomné vyhotovenie prvostupňového rozsudku bolo doručené obom sporovým stranám takto:

„- sťažovateľ (žalobca), p. C. P., zastúpený advokátom JUDr. J. F., prevzal rozsudok v pondelok dňa 29. 5. 2006 (doručenka sa nachádza v súdnom spise).

- žalovaná firma L., zastúpená advokátkou p. JUDr. I. B., prevzala rozsudok v piatok dňa 26. 5. 2006 (doručenka sa nachádza v súdnom spise).“

Sťažovateľ ďalej uviedol, že *«pätnásťdňová odvolacia lehota (v zmysle § 204 ods. 1 OSP a obsiahnutá v poučení cit. rozsudku) pre žalovanú stranu uplynula 10. 6. 2006 (čo je sobota). Preto žalovaný v zmysle § 57 OSP mal poslednú možnosť podať riadny opravný prostriedok dňa 12. 6. 2006 (teda v pondelok – najbližší pracovný deň). Nestalo sa tak. Žalovaná strana odvolanie v uvedenej lehote nepodala. Prvostupňový súd následne správne vyznačil právoplatnosť tangovaného rozsudku dňom 14. 6. 2006, lebo pre žalobcu uplynula 15-dňová lehota skončením dňa 13. 6. 2006 (v utorok). Prvým najbližším spoločným dňom pre obe sporové strany, v ktorom už nebolo prípustné ani možné podať riadny opravný prostriedok je deň 14. 6. 2005 (čo je streda). Prvostupňový súd – v súlade s § 62 a § 63 Spravovacieho poriadku (vydaného ako vyhl. č. 543/2005 Z. z.) – ešte počkal na možné doručenie pošty a rozsudok dňa 19. 6. 2006 (teda v pondelok) opatril doložkou*

právoplatnosti a vykonateľnosti. Tu k žiadnej procesnej chybe neprišlo. Prvostupňový súd postupoval správne. Dokonca súd dňa 20. 6. 2006 vydal pokyn o založení súdneho spisu do archívu. Tým bola daná vec právoplatne skončená a tak to bolo aj v súdnom spise vyznačené.

Dňa 20. 6. 2006 administratívna pracovníčka OS Bratislava III urobila tzv. úradný záznam – hoci písomnosť takéhoto druhu ani platný OSP ani cit. Spravovací poriadok nepozná – a teda jeho právna validita je nulová. Obsahom je informácia JUDr. I. B., advokátky podľa plnej moci zastupujúcej žalovaného (L.), že ona má od 11. 5. 2006 vypovedanú plnú moc od žalovaného (firmy L.). Musíme sa tu zastaviť aj pri terminológii, lebo je relatívne významná. Advokátka JUDr. I. B. jasne hovorí o výpovedi plnej moci sine § 33b ods. 1 písm. c) Občianskeho zákonníka, a to ku dňu 11. 5. 2006. Uvedená pracovníčka OS Bratislava III, ale najmä involvovaná advokátka postupovala v zmysle § 42 ods. 1 OSP – právne relevantné podanie urobila advokátka dňa 23. 6. 2006. Oznámila súdu, že:

- sa dohodla so svojim mandantom (v predmetom kontexte žalovanou firmou L.) na skončení splnomocnenia, a to k 11. 5. 2006. Nehovorí teda o žiadnej výpovedi plnej moci v zmysle § 33b ods. 1 písm. c) Občianskeho zákonníka, ani o odvolaní plnej moci v zmysle § 33b ods. 1 písm. b) Občianskeho zákonníka, ale o akejsi sui generis „dohode o ukončení splnomocnenstva“. Advokátka pripojila písomnú dohodu z 11. 5. 2006, ktorá ale termínuje údajné skončenie jej splnomocnenia k 1. 5. 2006. Musíme uviesť, že JUDr. I. B. a firma L. sa mohli platne dohodnúť na skončení zmluvy (dohody) o poskytovaní právnych služieb. Splnomocnenie advokátky JUDr. I. B. na zastupovanie L. v predmetnej veci je však samostatný vzťah advokáta a klienta, ktorý nezaniká automaticky spolu s dohodou o skončení platnosti zmluvy o poskytovaní advokátskych právnych služieb. Občiansky zákonník upravuje zánik plnomocnenstva v § 33b ods. 1 a samozrejme dohodu ako spôsob zániku plnej moci zákon nepozná. Udelenie plnej moci je plne v moci toho, kto sa rozhodol nechať sa zastupovať a na skončení splnomocnenia sa s nikým nemusí dohodnúť, on prosto a jednoducho plnú moc odvolá. Trochu sťaženu pozíciu má advokát. Zákon o advokácii ho totiž viaže: kým mandant nemusí vôbec vysvetľovať prečo sa rozhodol odvolať plnú moc, advokát má dané zákonné limity pre vypovedanie plnej moci. Oznámenie o skončení plnej moci, ktoré teda JUDr. I. B. adresovala Okresnému súdu Bratislava III dňa 22. 6. 2006 (a

ktoré bolo doručené na OS BA III dňa 23. 6. 2006) je právne irelevantné, nie je totiž isté či prišlo aj k odvolaniu plnej moci. Opakujeme, že ukončenie zmluvy o právnej pomoci nie je bezpodmienečne viazané na ukončenie splnomocnenia.

- Advokátka JUDr. I. B. sa súčasne vo svojom liste snažila súdu vysvetliť, že rozsudok OS Bratislava III č. 22 Cb 35/2005 z 18. 4. 2006 ona síce dostala doručený dňa 26. 5. 2006, ale jej mandant – firma L. – napriek jej akejsi inej dohode s touto firmou – súdu neoznámil túto skutočnosť (teda skončenie splnomocnenia). Otázkou na tomto mieste je, ako JUDr. I. B. vedela či sa takáto písomnosť (skončenie splnomocnenia zo strany firmy L.) v súdnom spise nachádza alebo nenachádza a čo ju viedlo, s takým výrazným odstupom času, k náhlejšej aktivite a komunikácii so súdom. Otázkou zostáva aj, čo urobila JUDr. I. B. s rovnopisom rozsudku, jej doručeným dňa 26. 5. 2006.».

Sťažovateľ v tejto súvislosti argumentuje, že «podľa § 33b ods. 6 Občianskeho zákonníka – ak splnomocnenec (advokát) vypovie plnomocenstvo (tak ako sa to podľa tvrdenia JUDr. I. B. malo údajne stať 11. 5. 2006) – podčiarkujeme že advokát plnú moc vypovedá, klient plnú moc odvoláva – je splnomocnenec (advokát) povinný urobiť ešte všetko, čo neznesie odklad, aby splnomocniteľ (jeho mandant) alebo jeho právny nástupca neutrpel ujmu na svojich právach. Úkony takto urobené majú rovnaké právne účinky, ako keby zastúpenie ešte trvalo, pokiaľ neodporujú tomu, čo zariadil splnomocniteľ alebo jeho právni nástupcovia. Aj podľa § 22 ods. 5) zákona o advokácii je advokát povinný do 15 dní od doručenia oznámenia klientovi (splnomocniteľovi, mandantovi) o odstúpení od zmluvy o poskytovaní právnych služieb v zastupovanej veci vykonať všetky neodkladné úkony, ak klient neurobí iné opatrenia. To neplatí, ak klient oznámi advokátovi, že na splnení tejto povinnosti netrvá. Advokátka JUDr. I. B. teda mala voči svojmu klientovi (žalovanej firme L.) povinnosť kontaktovať sa s ním a zadovážiť si relevantné stanovisko či podať alebo nepodať odvolanie. Ak by aj advokát (ktorého súd v čase doručenia rozsudku musel považovať za riadne splnomocneného) z akýchkoľvek dôvodov nepodal odvolanie, nie je to problém justície ani protistrany, ale len problém vzťahu advokát – klient (splnomocniteľ, mandant). Ani objektívne dôvody, či prekážky na strane žalovaného, či jeho advokátky (sine § 58 OSP) nemôžu tieto pravidlá bez ďalšieho prelomiť. Navyiac podotýkame, že advokátka JUDr. I. B. bola prítomná na pojednávaní pred Okresným súdom Bratislava III dňa 18. 4.

2006 – keď došlo k vyhláseniu rozsudku – a teda musela vedieť, že jej bude súd predmetný rozsudok (obsahujúci jej už známy – pre jej klienta nepriaznivý – enunciát) doručovať.

Žalovaná firma L. vlastným listom z 22. 6. 2006 (doručeným súdu 23. 6. 2006) oznámila, že vyššie cit. Dohodou z 11. 5. 2006 ona skončila Zmluvu o poskytovaní právnych služieb s advokátkou JUDr. I. B. a súčasne svojim zastupovaním splnomocnila advokáta Doc. JUDr. L. F., CSc. Súdne písomnosti žiadala žalovaná firma L. doručovať už novému advokátovi.

V pripojenom plnomocenstve pre advokáta Doc. JUDr. L. F., CSc. je ale uvedený dátum odvolania plnej moci advokátke JUDr. I. B. – 15. 5. 2006. Podčiarkujeme, že skončenie Zmluvy o poskytovaní právnych služieb s advokátom a odvolanie plnej moci nie je to isté a samozrejme sa nemusí udiať k tomu istému dňu. Otázkou je ale či vôbec a platne došlo k zániku plnomocenstva udeleného JUDr. I. B. a či teda mohlo byť platne udelené plnomocenstvo novému advokátovi Doc. JUDr. L. F., CSc., najmä s ohľadom na znenie § 24 OSP.

Ďalším listom z 27. 6. 2006 (doručeným súdu 30. 6. 2006) firma L.:

- požiadala o doručenie rozsudku OS Bratislava III č. k. 22 Cb 35/05 z 18. 4. 2006 na jej adresu (paradoxne a zjavne v kolízii s § 25 ods. 1 OSP a § 49 ods. 1 OSP, lebo údajne už od 15. 5. 2006 mal plnú moc pre tangované konanie č. 22 Cb 35/2005 pred OS Bratislava III v rukách advokát Doc. JUDr. L. F., CSc.),

- súčasne oznámila, že plnomocenstvo pre JUDr. I. B. bolo ukončené dohodou k 11. 5. 2006 (sic !), a že o tom mala JUDr. I. B. informovať súd.

Pritom chýba doklad o tom, že by žalovaná firma L. doručila odvolanie plnomocenstva JUDr. I. B., najmä keď ona sama o tom nevie a ona hovorí o vypovedaní plnej moci resp. skončení plnej moci „dohodou“. Nedoriešené teda vzhľadom na uvedené zostalo, k akému dňu a ako malo údajne zaniknúť plnomocenstvo udelené na zastupovanie JUDr. I. B. (keď advokátka a klient sa vyjadrujú rôzne a dokonca samotné L. menia svoje vyjadrenia v tejto otázke) a či platne mohlo byť udelené plnomocenstvo Doc. JUDr. L. F., CSc.

To všetko môže čosi popisovať a o čomsi hovoriť. Nie je ale prioritne smerodajné, či firma L. odvolala plnú moc advokátke, alebo či plnú moc vypovedala advokátka, resp. či sa „dohodli“ na skončení splnomocnenia. Nie je ani prioritne smerodajné, či sa to stalo k 1. 5.

2006, k 11. 5. 2006 alebo k 15. 5. 2006. *Prioritne smerodajné nie je ani, či a odkedy mal nové splnomocnenie iný advokát. Celú situáciu totiž právne relevantne upravuje § 33b ods. 5 Občianskeho zákonníka a najmä § 28 ods. 3 OSP. Odvolanie plnomocenstva účastníkom (in concreto firmou L.) alebo jeho výpoveď zástupcom (advokátkou) sú voči súdu účinné, len čo mu ich účastník alebo zástupca oznámili – oznámenie sa udialo 23. 6. 2006 – teda 11 kalendárnych dní po márnom uplynutí odvolacej lehoty pre advokátsky zastúpeného žalovaného. Na tom nič nemení ďalšie, nadbytočné doručenie tangovaného rozsudku OS Bratislava III, č. k. 22 Cb 35/2005 zo dňa 18. 4. 2006 firme L. (tak ako sa stalo 12. 7. 2006), po ktorom žalovaná strana zaslala na OS Bratislava III oneskorené odvolanie (podaním z 20. 7. 2006, doručeným súdu dňa 24. 7. 2006).».*

Sťažovateľ v okolnostiach prípadu zdôrazňuje skutočnosť, že „súd ešte dňa 26. 5. 2006 správne – v súlade s § 49 ods. 1 OSP a § 28 ods. 3 OSP – doručil rozsudok žalovanej strane (do rúk advokátky JUDr. I. B.) a výlučne toto doručenie je relevantné pre plynutie odvolacej lehoty“. V tejto súvislosti poukázal aj na judikát najvyššieho súdu č. 67/1995 Jo o právnych účinkoch opakovaného doručovania už raz riadne a v súlade s právnymi predpismi doručeného rozhodnutia súdu, ako aj na judikát č. 75/2004 Jo.

Za rozhodujúcu v predmetnej veci sťažovateľ považoval skutočnosť, že „žalovaná strana – v 15 dňovej lehote, predpísanej § 204 ods. 1 OSP a obsiahnutej v poučení rozsudku – nepodala odvolanie voči cit. rozsudku č. k.: 22 Cb 35/05. Prvostupňový súd preto správne vyznačil dňa 19. 6. 2006 na origináli rozsudku právoplatnosť dňom 14. 6. 2006 (uplynutím 15 dní, rátaných od dňa doručenia rozsudku poslednému z účastníkov, teda od 29. 5. 2006).

Podanie žalovanej strany – ňou označené ako odvolanie – bolo Okresnému súdu Bratislava III doručené až 24. 7. 2006 – teda jednoznačne oneskorene, po uplynutí odvolacej lehoty, dokonca až 42 kalendárnych dní po zákonom neprekročiteľne fixovanej lehote! Krajský súd v Bratislave ale o oneskorene podanom odvolaní žalovanej strany vecne rozhodoval a dokonca spomenutý právoplatný rozsudok Okresného súdu Bratislava III, č. k.: 22 Cb 35/05 z 18. 4. 2006 zmenil tak, že žalobu zamietol! To všetko napriek tomu, že spomenuté fakty jednoznačne vyplývajú zo súdneho spisu a naša procesná strana na pojednávaní pred Krajským súdom v Bratislave dňa 22. 2. 2007 na problém upozornila, a to

za prítomnosti viacerých ďalších identifikovateľných osôb (ktorí ako verejnosť boli na pojednávaní prítomní). Krajský súd tak postupoval priamo a hrubo v rozpore s § 103, § 104, § 159, § 206 ods. 1 a § 218 ods. 1 písm. a) OSP.“.

Sťažovateľ s poukazom na uvedenú argumentáciu, ako aj tvrdenie, že krajský súd rozsudkom sp. zn. 1 Cob 329/2006 z 22. februára 2007, ktorým zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a žalobu sťažovateľa zamietol, „v rozpore s príslušnými hmotnoprávnymi i procesnoprávnymi normami výrazne zasiahol do práv a právom chránených záujmov sťažovateľa“, podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 4 Obdo 25/2007 zo 6. augusta 2008 jeho dovolanie zamietol.

Podľa názoru sťažovateľa „dovolací súd sa riadne nevysporiadal s otázkou právoplatnosti prvostupňového rozsudku v súvislosti s plynutím lehoty na podanie odvolania ani zákonnou úpravou vzniknutej situácie (zmena advokáta oznámená súdu po doručení rozsudku a uplynutí odvolacej lehoty). Našu argumentáciu sme pritom podporili nielen zákonnými ustanoveniami, ale aj platnou judikatúrou. Najvyšší súd SR sa vo svojom rozhodnutí minimalizoval na strohé konštatovanie, že odvolanie žalovaných L. nebolo podané oneskorene. Pritom nie je z odôvodnenia rozsudku NS SR zrejmé, ako a na základe ktorého ustanovenia súd dospel k takémuto záveru. Rozhodnutie NS SR je v tejto časti neurčité a teda nepreskúmateľné.“.

Sťažovateľ tvrdí, že „postupom porušovateľa (Krajského súdu v Bratislave a Najvyššieho súdu SR) došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a tiež k porušeniu základného práva sťažovateľa domáhať sa súdnej ochrany v zmysle zákona. Konkrétne porušovateľ svojím postupom porušil ust. čl. 1 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keď postupoval v hrubom rozpore s platným právom a procesnými normami... Porušovatelia svojím postupom porušili aj právo sťažovateľa priznané čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky... Ak konanie štátneho orgánu (v danom prípade Krajského súdu v Bratislave a NS SR) nie je v súlade so zákonom

– teda ak štátny orgán nekoná v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon – dochádza k porušeniu ústavou zaručeného práva na súdnu alebo inú právnu ochranu.“.

S poukazom na uvedené skutočnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

1. Základné právo C. P... priznané čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 46 ods.1 v spojení s ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22. 2. 2007 v konaní vedenom pod sp. zn.: 1 Cob 329/2006 a rozhodnutím Najvyššieho súdu SR zo dňa 6. 8. 2008 v konaní vedenom pod sp. zn.: 4 Obdo 25/2007.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, zo dňa 22. 2. 2007, sp. zn.: 1 Cob 329/2006 a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 6. 8. 2008, sp. zn.: 4 Obdo 25/2007 a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. C. P... sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50.000,- Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je spoločne a nerozdielne povinný Krajský súd v Bratislave a Najvyšší súd SR vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Bratislave a Najvyšší súd SR sú spoločne a nerozdielne povinní uhradiť C. P..., trovy konania, tak ako budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu do troch dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. F., B.“

Ústavný súd si ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti vyžiadal od najvyššieho súdu vyjadrenie k sťažnosti. Vyjadrenie podpredsedníčky najvyššieho súdu sp. zn. KP 8/09 z 9. júla 2009 bolo ústavnému súdu doručené 20. júla 2009. Podpredsedníčka najvyššieho súdu v ňom okrem iného uviedla:

„Podstatou sťažnosti je nesprávny postup Krajského súdu v Bratislave v odvolacom konaní, keď vecne prejednal odvolanie žalovaného a rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol, hoci odvolanie bolo podané po uplynutí zákonnej lehoty. Nesprávny postup Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho vidí

sťažovateľ v tom, že nesprávne rozhodnutie odvolacieho súdu nenapravil ale dovolanie sťažovateľa zamietol.

Odvolací súd sa v odôvodnení rozsudku otázkou včasnosti podania odvolania nezaoberal, zrejme preto, že sťažovateľ vo vyjadrení k odvolaniu ani na odvolacom pojednávaní zmeškanie odvolacej lehoty nenamietal. Na námietku sťažovateľa uvedenú v dovolaní, dovolací súd uviedol, že odvolanie bolo podané včas, keďže v čase doručenia rozsudku súdu prvého stupňa zástupkyňi žalovaného už táto nebola splnomocnená na jeho zastupovanie. Lehotu na podanie odvolania preto treba počítat' až od následného doručenia rozsudku priamo žalovanému.

I keď mi neprislúcha hodnotiť vecnú správnosť rozhodnutia, musím pripustiť, že odôvodnenie záveru dovolacieho súdu, že odvolanie bolo podané včas, je neprimerané. Odôvodnenie sa dostatočne nevyporiadava s ustanovením § 28 ods. 3 O. s. p., podľa ktorého odvolanie alebo výpoveď plnomocenstva sú voči súdu účinné len čo ich účastník alebo zástupca oznámili. Sporné rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo zástupkyňi žalovaného, advokátke JUDr. B. doručené 26. mája 2006. Zástupkyňa až 20. júna 2006, teda v čase keď už máme uplynula lehota na podanie odvolania a sporné rozhodnutie bolo právoplatné, súdu telefonicky oznámila, že jej žalovaný vypovedal 11. mája 2006 plnomocenstvo. Písomne to súdu zástupkyňa i žalovaný oznámili až 23. júna 2006. Za tejto procesnej situácie bolo rozhodnutie žalovanému účinne doručené 26. mája 2006, bez ohľadu na to, že zastupovanie už predtým 25. mája 2006 zaniklo.

Ponechávam na úvahu ústavného súdu, či nesprávnym výkladom otázky doručenia a včasnosti podania odvolania odvolací a dovolací súd zasiahli do základných práv sťažovateľa spôsobom, ktorý je z ústavného hľadiska neospravedlňiteľný a neudržateľný.“

Ústavný súd 10. septembra 2009 sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 25/2007 zo 6. augusta 2008, prijal na ďalšie konanie uznesením č. k. IV. ÚS 303/09-28. Vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Na výzvu ústavného súdu účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd preto využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom vyžiadaného súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Podpredsedníčka najvyššieho súdu na základe výzvy ústavného súdu v prípise doručenom ústavnému súdu 29. októbra 2009 uviedla, že zotrváva na svojom stanovisku z 9. júla 2009 sp. zn. KP 8/09, ktoré podala ešte pred predbežným prerokovaním predmetnej sťažnosti senátom ústavného súdu.

Právna zástupkyňa sťažovateľa vo vyjadrení zo 6. novembra 2009 doručenom ústavnému súdu 11. novembra 2009 k stanovisku podpredsedníčky najvyššieho súdu z 9. júla 2009 okrem iného uviedla, že *„úplne presne a v súlade s platným právom je konštatované doručenie rozsudku OS BA III č. 22 Cb 35/2005 z 18. 4. 2006. Tento rozsudok bol účinne doručený k dispozícii žalovaného, teda L., a. s. dňa 26. 5. 2006. Odvolanie táto firma ale jednoznačne podala po uplynutí odvolacej lehoty.“*

II.

Všeobecné východiská pre rozhodovanie ústavného súdu

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali alebo samotných rozhodnutiach, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

V danom prípade je relevantnou aj judikatúra ústavného súdu, v zmysle ktorej je na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci o ňom konať a rozhodnúť či splnenia iných zákonom ustanovených náležitostí zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu – inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (I. ÚS 74/02, I. ÚS 115/02,

I. ÚS 46/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že uvedené obdobie platí, aj pokiaľ ide o skúmanie prípustnosti návrhu na začatie dovolacieho konania, jeho opodstatnenosti a pod. (I. ÚS 153/06).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Ústavný príkaz konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, vyjadrený v čl. 2 ods. 2 ústavy zaväzuje všetky orgány verejnej moci vrátane dovolacieho súdu. Tento ústavný príkaz zaväzuje orgány verejnej moci pri ich akejkoľvek činnosti a zvlášť vtedy, ak výkonom svojich kompetencií poskytujú ochranu základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb rešpektujúc pritom princípy právneho štátu (čl. 1 ods. 1 prvá veta ústavy).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napríklad IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý ustanovuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom pre ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

Ústavnosť konaní pred orgánom verejnej moci predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle

a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu predmetného konania. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (mutatis mutandis II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojevôľa, ktorej nebezpečenstvo spočíva v potenciálnom uplatnení ničím (objektívne) nepodloženej úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú v podmienkach právneho štátu okrem iného garantované zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu pre rozhodnutie (II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, obdobne aj II. ÚS 9/00, III. ÚS 300/06).

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavíť nielen vo využití všetkých dostupných a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi.

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj najvyšší súd ako dovolací súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

III.

Podstatou námietok sťažovateľa je tvrdenie, že rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 25/2007 zo 6. augusta 2008 došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo odôvodnil tým, že napriek tomu, že žalovaná podala odvolanie proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 22 Cb 35/05 z 18. apríla 2006 až 24. júla 2006, teda po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty, krajský súd napadnutý rozsudok preskúmal a rozsudkom sp. zn. 1 Cob 329/2006 z 22. februára 2007 prvostupňové rozhodnutie v napadnutej zaväzujúcej

časti zmenil tak, že žalobu sťažovateľa zamietol a zaviazal ho zaplatiť žalovanej náhradu trov prvostupňového i odvolacieho konania. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd postupoval v tomto prípade nesprávne, pretože odvolanie žalovanej mal odmietnuť ako podané oneskorene. S argumentáciou, že daný postup krajského súdu znamenal porušenie sťažovateľom označeného základného práva, podal sťažovateľ mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, využitím ktorého sledoval reparáciu spomínaného postupu krajského súdu. Najvyšší súd však rozsudkom sp. zn. 4 Obdo 25/2007 zo 6. augusta 2008 *„dovolanie p. C. P. zamietol. Rozsudok Krajského súdu č. k.: 1 Cob 329/2006 zo dňa 22. 2. 2007 zostal teda v platnosti, hoci ním bol zmenený právoplatný rozsudok prvostupňového súdu.“*

Z napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že dovolací súd zamietol dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Cob 329/2006 z 22. februára 2007 [ktorým bol zmenený prvostupňový rozsudok tak, že návrh sťažovateľa na zaplatenie sumy 3 827,76 € (115 315 Sk) s príslušenstvom zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie žalovanej]. Za základnú otázku pre posúdenie správnosti rozhodnutia napadnutého dovolaním najvyšší súd považoval *„posúdenie obsahu dodatku č. 4 ku kúpnej zmluve, na základe ktorého navrhovateľ nárok voči odporcovi uplatnil v tom zmysle, či odporcovi na základe dodatku č. 4 vznikla povinnosť sumu 115 315,- Sk, predstavujúcu kúpnu cenu za dodávku surového kravského mlieka dodaného navrhovateľom spoločnosti S., a. s. zaplatiť. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom prvostupňového súdu, že podľa obsahu dodatku č. 4, odporca k dlhu S., a. s. (odberateľa surového kravského mlieka) podľa § 531 ods. 2 Občianskeho zákonníka pristúpil, na základe čoho mu vznikla voči navrhovateľovi povinnosť dlh za spoločnosť S., a. s. zaplatiť. Dovolací súd sa stotožnil s posúdením obsahu dodatku č. 4 ku kúpnej zmluve, že týmto odporca mal v úmysle za predpokladu, že navrhovateľ sa v budúcnosti stane dodávateľom kravského surového mlieka priamo pre odporcu, uzavrieť zmluvu o postúpení pohľadávky, na základe ktorej by pohľadávku navrhovateľa, ktorú mal voči spoločnosti S., a. s. zaplatil. Povinnosť pre odporcu zaplatiť spornú pohľadávku navrhovateľa však z dodatku č. 4 ku kúpnej zmluve jednoznačne nevznikla. Z obsahu dodatku č. 4 ku kúpnej zmluve nevyplýva, že odporca pristúpil k dlhu spoločnosti S., a. s. podľa ustanovenia § 531 ods. 2 Občianskeho zákonníka,*

ako sa domnieval dovolateľ. Z predložených dôkazov nie je sporné, že k uzavretiu zmluvy o postúpení pohľadávky, na základe ktorej by odporcovi vznikla povinnosť záväzkov zaplatiť sumu 115 315,- Sk, nedošlo. Na základe uvedených skutočností odvolací súd rozhodol správne, keď návrh ako nedôvodný z titulu nedostatku pasívnej legitímácie zamietol.“

V odôvodnení svojho rozhodnutia sa najvyšší súd okrem iného zaoberal aj prípustnosťou podaného dovolania v tejto veci v nadväznosti na zásadnú argumentáciu sťažovateľa obsiahnutú v podanom dovolaní.

Vo vzťahu k sťažovateľom uvádzaným argumentom, že „v konaní došlo k vade uvedenej v § 237 písm. d) OSP, teda v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo“, najvyšší súd dospel k záveru, že „dovolanie nie je prípustné ani voči ustanoveniu § 237 písmeno d) OSP“, dôvodiac tým, že „vo veci nebolo predtým právoplatne rozhodnuté a odvolací súd nepochybil, keď odvolanie voči prvostupňovému rozhodnutiu neodmietol ako oneskorene podané. Fakt, že právna zástupkyňa odporcu v čase doručenia prvostupňového rozhodnutia už nebola odporcom splnomocnená, sporný nie je, a preto keď lehota na podanie odvolania bola posudzovaná od dátumu doručenia prvostupňového rozsudku priamo odporcovi, bola posudzovaná správne a išlo o podanie odvolania v zákonom stanovenej lehote.“

Sťažovateľ vytyka najvyššiemu súdu pochybenie pri hodnotení skutkového stavu a nadväzne na to právny záver, ku ktorému dospel. V súvislosti s tým poukazuje na to, že „dovolací súd sa riadne nevysporiadal s otázkou právoplatnosti prvostupňového rozsudku v súvislosti s plynutím lehoty na podanie odvolania ani zákonnou úpravou vzniknutej situácie (zmena advokáta oznámená súdu až po doručení rozsudku a uplynutí odvolacej lehoty)“. Vzhľadom na to označuje sťažovateľ argumentáciu najvyššieho súdu v tejto časti ako „neurčitú a teda nepreskúmateľnú“.

V predmetnej veci je z obsahu súvisiaceho súdneho spisu zrejmé, že rozsudok okresného súdu sp. zn. 22 Cb 35/2005 z 18. apríla 2006 bol právnej zástupkyňi žalovanej JUDr. I. B. doručený 26. mája 2006. V zákonnej 15-dňovej lehote právna zástupkyňa

žalovanej odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu nepodala. Až 20. júna 2006 telefonicky a následne prípisom z 22. júna 2006 doručeným okresnému súdu 23. júna 2006 oznámila ukončenie plnej moci udelenej jej žalovanou, a to k 11. máju 2006. Súčasne požiadala okresný súd o doručenie predmetného rozsudku okresného súdu priamo žalovanej. O doručenie prvostupňového rozsudku rovnako požiadala aj žalovaná, a to prípisom z 27. júna 2006 doručeným okresnému súdu 30. júna 2006. Na základe uvedeného okresný súd doručoval rozsudok priamo žalovanej, ktorá ho prevzala 12. júla 2006 a 24. júla 2006 podala odvolanie proti rozsudku okresného súdu z 18. apríla 2006 (prostredníctvom nového právneho zástupcu doc. JUDr. Ľ. F., CSc., na základe plnej moci z 15. mája 2006).

Podľa § 33b ods. 6 Občianskeho zákonníka ak splnomocnenec vypovie plnomocenstvo (tak ako sa to v okolnostiach daného prípadu podľa tvrdenia JUDr. B. malo údajne stať 11. mája 2006), je splnomocnenec (advokát) povinný urobiť ešte všetko, čo neznesie odklad, aby splnomocniteľ (jeho mandant) alebo jeho právny nástupca neutrpel ujmu na svojich právach. Úkony takto urobené majú rovnaké právne účinky, ako keby zastúpenie ešte trvalo, pokiaľ neodporujú tomu, čo zariadil splnomocniteľ alebo jeho právni nástupcovia.

Aj podľa § 22 ods. 5 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov je advokát povinný do 15 dní od doručenia oznámenia klientovi (splnomocniteľovi, mandantovi) o odstúpení od zmluvy o poskytovaní právnych služieb v zastupovanej veci vykonať všetky neodkladné úkony, ak klient neurobí iné opatrenia. To neplatí, ak klient oznámi advokátovi, že na splnení tejto povinnosti netrvá.

Podľa § 28 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) odvolanie plnomocenstva účastníkom alebo jeho výpoveď zástupcom sú voči súdu účinné, len čo mu ich účastník alebo zástupca oznámili; voči iným účastníkom konania sú účinné, len čo im ich oznámil súd.

Podľa aplikovateľnej judikatúry najvyššieho súdu „opakované doručenie už raz riadne a v súlade s právnymi predpismi doručeného rozsudku je nadbytočným úkonom, bez právneho významu; nemožno s ním preto spájať právne účinky doručenia rozsudku. To znamená, že po ďalšom doručení toho istého rozsudku účastníkovi nezačne plynúť nová lehota na odvolanie a včasnosť odvolania treba skúmať len z hľadiska dodržania lehoty, ktorá začala plynúť dňom nasledujúcim po prvom doručení rozsudku.“ (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 So 111/94 z 29. septembra 1994).

V danom prípade odvolávanie sa najvyššieho súdu na skutočnosť (ktorú považoval za nespornú), že právna zástupkyňa žalovanej v čase doručenia prvostupňového rozhodnutia už nebola žalovanou splnomocnená, nemôže postačovať na prijatie záveru (preukázaného mimo rozumných pochybností), že lehota na podanie odvolania bola správne posudzovaná od dátumu doručenia prvostupňového rozsudku priamo žalovanej a táto podala odvolanie v zákonom ustanovenej lehote.

Ústavný súd posudzujúc obsah zásadnej argumentácie sťažovateľa, ktorú uplatnil aj v dovolacom konaní, ako aj dotknutej časti spisovej dokumentácie dospel k záveru, že najvyšší súd sa vysporiadal s otázkou včasnosti podania odvolania žalovanou ústavne nekonformným spôsobom, čoho dôsledkom bolo, že bez ústavne akceptovateľných dôvodov neprihliadol na ustanovenie § 28 ods. 3 OSP, podľa ktorého odvolanie alebo výpoveď plnomocenstva sú voči súdu účinné, len čo ich účastník alebo zástupca oznámili. Sporné rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo zástupkyňi žalovanej, advokátke JUDr. B., doručené 26. mája 2006. Právna zástupkyňa až 20. júna 2006, teda v čase, keď už márne uplynula lehota na podanie odvolania a sporné rozhodnutie bolo právoplatné, súdu telefonicky oznámila, že jej žalovaná vypovedala 11. mája 2006 plnomocenstvo. Písomne to súdu zástupkyňa i žalovaná oznámili až 23. júna 2006. Za tejto procesnej situácie možno podľa názoru ústavného súdu považovať rozsudok okresného súdu za riadne a účinne doručený žalovanej 26. mája 2006 bez ohľadu na to, že zastupovanie už predtým 11. mája 2006 zaniklo.

Za daných okolností považoval ústavný súd výklad uplatnený v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu vo vzťahu k otázke právnych účinkov doručenia rozsudku súdu prvého stupňa a nadväzujúceho hodnotenia včasnosti podania odvolania za ústavne neakceptovateľný a neudržateľný. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pokiaľ sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, ústavný súd odvolávajúc sa na svoju doterajšiu judikatúru (napr. IV. ÚS 119/07 alebo IV. ÚS 383/08) k tomu uvádza, že tieto články ústavy majú charakter ústavných princípov, ktoré sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy. Tieto články ústavy sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv a slobôd garantovaných ústavou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd nepovažoval za potrebné vysloviť porušenie týchto článkov ústavy vo výrokovej časti tohto nálezu. Vzhľadom na uvedené v tejto časti sťažnosti nevyhoviel. Rovnako ústavný súd nevyhoviel sťažnosti aj v časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie čl. 46 ods. 4 ústavy, s poukazom na skutočnosť, že toto ustanovenie ústavy nemá bezprostredný vzťah k ústavne neakceptovateľnej interpretácii príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorá spôsobila zásah do ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Keďže ústavný súd vyslovil, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné zrušiť tento rozsudok podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a vrátiť vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie z dôvodu jej opätovného prerokovania a rozhodnutia v dovolacom konaní (bod 2 výroku tohto nálezu).

V ďalšom postupe bude najvyšší súd viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v II. a zvlášť v III. časti tohto nálezu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). Najvyšší súd bude tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa čl. 127 ods. 1 ústavy boli porušené, finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 659,70 € (50 000 Sk) z dôvodov uvedených a vysvetlených v sťažnosti.

Z citovaného textu ústavy a zákona o ústavnom súde vyplýva, že toto zadosťučinenie sa môže, ale nemusí priznať. Ústavný súd je toho názoru, že priznanie finančného zadosťučinenia je namieste predovšetkým vtedy, keď nemožno dosiahnuť a dovŕšiť ochranu porušeného základného práva iným ústavou a zákonom upraveným spôsobom, a tiež vtedy, ak bola sťažovateľovi neústavným postupom alebo rozhodnutím spôsobená reálna ujma. Podľa názoru ústavného súdu je v danom prípade ochrana práv sťažovateľa, ktorej sa touto sťažnosťou domáhal, účinne poskytnutá tým, že ústavný súd napadnutý rozsudok najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a na jej dovŕšenie postačujú v tomto konaní vyslovené a pre najvyšší súd záväzné právne názory ústavného súdu. Ústavný súd preto sťažovateľovi požadované finančné zadosťučinenie nepriznal.

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátkou JUDr. J. F. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd vychádzajúc z návrhu právnej zástupkyne sťažovateľa ich vyčíslil sumou 223,46 € [vypočítanou zo základu priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2007 v sume 632,54 € (úkony právnej služby boli vykonané v roku 2008)], a to za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), t. j. 2-krát po 105,42 € a 2-krát po 6,31 € za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné. Keďže právna zástupkyňa sťažovateľa je platiteľkou dane z pridanej hodnoty, podľa § 18 ods. 4 vyhlášky ústavný súd rozhodol o zvýšení uvedenej odmeny o daň z pridanej hodnoty 19 % v sume 42,46 €, t. j. priznal úhradu trov konania v celkovej sume 265,92 €.

Trovy konania je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. decembra 2009